THE PAST INDEFINITE TENSE

THE PAST INDEFINITE TENSE

НОАНИҚ ЎТГАН ЗАМОН (THE PAST INDEFINITE TENSE) ЎТГАН ВАҚТДА ЮЗ БЕРГАН ВА СЎЗЛАНИБ ТУРГАН ВАҚТГА ҲЕЧ ҚАНДАЙ АЛОҚАСИ БЎЛМАГАН ИШ - ҲАРАКАТНИ ИФОДАЛАЙДИ.

THE PAST INDEFINITE TENSE АСОСАН ДАРАК, ХИКОЯ ҲАРАКТЕРДАГИ НУТҚҚА ХОСДИР.

БУ ЗАМОННИНГ БЎЛИШЛИ ШАКЛИ БАРЧА ШАХСЛАР УЧУН ФЕЪЛНИНГ ИККИНЧИ ШАКЛИДАН ТУЗИЛАДИ:

БЎЛИШЛИ ГАП: ЭГА + V (SIMPLE PAST)

I WORKED. WE (YOU, THEY) WORKED. HE (SHE, IT) PLAYED.

БЎЛИШСИЗ ГАП: ЭГА + DID NOT + V. (SIMPLE PRESENT)

I DID NOT WORK. WE (YOU, THEY) DID NOT WORK.

СЎРОҚ ГАП: DID + ЭГА + V. (SIMPLE PRESENT)?

DID I WORK? DID WE (YOU, THEY) WORK? DID HE (SHE, IT) PLAY?

THE PAST INDEFINITE TENSE ОДАТДА ЎТГАН ВАҚТНИ ИФОДАЛОВЧИ ҚУЙИДАГИ РАВИШ ЁКИ РАВИШЛИ ИБОРАЛАР БИЛАН ҚЎЛЛАНАДИ

- *YESTERDAY - КЕЧА*
- *YESTERDAY MORNING (AFTERNOON) - КЕЧА ЭРТАЛАБ (КУНДУЗИ)*
- *LAST NIGHT – ЎТГАН ТУН*
- *LAST WEEK - ЎТГАН ҲАФТА*
- *A MINUTE БИР МИНУТ*
- *A MONTH БИР ОЙ*
- *A WEEK } AGO БИР ҲАФТА } ИЛГАРИ*
- *AN HOUR БИР СОАТ*
- *A YEAR БИР ЙИЛ*
- *THE OTHER DAY – ШУ КУНЛАРДА, ЎТГАН КУНЛАРДА*
- *ON MONDAY – ДУШАНБА КУНИ*
- *DURING THE WAR – УРУШ ДАВРИДА*
- *IN 2006 – 2006 ЙИЛДА*

THE PAST INDEFINITE TENSE ЗАМОНИДА КЕЛГАН ФЕЪЛ АЛОҲИДА ХОЛДА, КОНТЕКСТСИЗ ИШЛАТИЛГАНДА, ТАКРОРЛАНГАН, ДАВОМЛИ БЎЛМАГАН, БИР ВАҚТДАГИ ИШ - ҲАРАКАТНИ ИФОДАЛАЙДИ. ШУ САБАБЛИ У ЎТГАН ЗАМОН НОАНИҚ ФЕЪЛИ ДЕЙИЛАДИ.

LAST WINTER I SPENT A LOT OF TIME IN THE LIBRARY.
ЎТГАН ҚИШДА МЕН КЎП ВАҚТИМНИ КУТУБХОНАДА ЎТКАЗДИМ.
LAST YEAR I OFTEN WENT TO THE THEATRE.
ЎТГАН ЙИЛИ МЕН ТЕЗ-ТЕЗ ТЕАТРГА БОРИБ ТУРАР ЭДИМ.

ЎТГАН НОАНИҚ ЗАМОНДА КЕЛГАН ГАПЛАРДА ЎТГАН ВАҚТНИ ИФОДАЛОВЧИ РАВИШЛАРНИНГ ИШЛАТИЛМАСЛИГИ ҲАМ МУМКИН. АГАР ГАПНИНГ МАЪНОСИ СЎЗЛОВЧИГА ҲАМ, ТИНГЛОВЧИГА ҲАМ МАЪЛУМ БЎЛСА, РАВИШЛАР ТУШИРИБ ҚОЛДИРИЛАДИ.

I LIKED THE FILM. - МЕНГА (ЎША) ФИЛЬМ ЁҚДИ.
THAT LITTLE GIRL SHOWED THE WAY. – КИЧКИНА ҚИЗ ЙЎЛНИ КЎРСАТДИ.
I BOUGHT THIS BOOK IN LONDON. - МЕН БУ КИТОБНИ ЛОНДОНДАН СОТИБ ОЛГАНМАН.
I RECOGNIZED HIM WITH DIFFICULTY. – МЕН УНИ ҚИЙИНЧИЛИК БИЛАН ТАНИДИМ.

REGULAR AND IRREGULAR VERBS

ФЕЪЛЛАР АСОСИЙ ШАКЛИНИНГ ЯСАЛИШИГА КЎРА ТЎҒРИ (REGULAR) ВА НОТЎҒРИ (IRREGULAR) ФЕЪЛЛАРГА БЎЛИНАДИ.

ТЎҒРИ ФЕЪЛЛАРНИНГ ЎТГАН ЗАМОН ВА СИФАТДОШ II ШАКЛЛАРИ ФЕЪЛ АСОСИГА –E, -ED СУФФИКСИНИ ҚЎШИШ ОРҚАЛИ ЯСАЛАДИ. – ED СУФФИКСИ УНЛИ ВА ЖАРАНГЛИ УНДОШЛАРДАН СЎНГ (LAYED, CLEANED) [D], ЖАРАНГСИЗ УНДОШЛАРДАН СЎНГ TALKED [T] ВА T ҲАМДА D ДАН СЎНГ [ID] ДЕБ ЎҚИЛАДИ.

REGULAR AND IRREGULAR VERBS

АГАРДА ФЕЪЛ УНДОШ ҲАРФГА ТУГАСА ВА БУ УНДОШДАН ОЛДИН ҚИСҚА УНЛИ ТОВУШ БОР БЎЛСА, -ED СУФФИКСИНИ ҚЎШИШДА БУ УНДОШ ИККИЛАНТИРИЛАДИ (CONTROLLED, TRAVELLED, STOPPED, DRAPPED).

АГАРДА ФЕЪЛ У ҲАРФИГА ТУГАСА ВА БУ ҲАРФДАН ОЛДИН УНДОШ ҲАРФ БЎЛСА, -D СУФФИКСИНИ ҚЎШИШДА Y ҲАРФИ I ГА АЙЛАНАДИ.

TRY – TRIED, SUPPLY – SUPPLIED, FLY – FLIED.

АЙРИМ НОТЎҒРИ ФЕЪЛЛАРНИНГ ЎТГАН ЗАМОН ВА СИФАТДОШ II ШАКЛ -ED ҚЎШИШ БИЛАН ЭМАС, БАЛКИ УЗОҚДАГИ УНЛИНИ ЎЗГАРТИШ ОРҚАЛИ ЯСАЛАДИ.

BEGIN – BEGAN – BEGUN
SWIM – SWAM – SWUM

Айрим феъллар борки уларнинг учала шакли ҳам бир хилдир.

- put – put – put
- cut – cut – cut
- cast – cast – cast